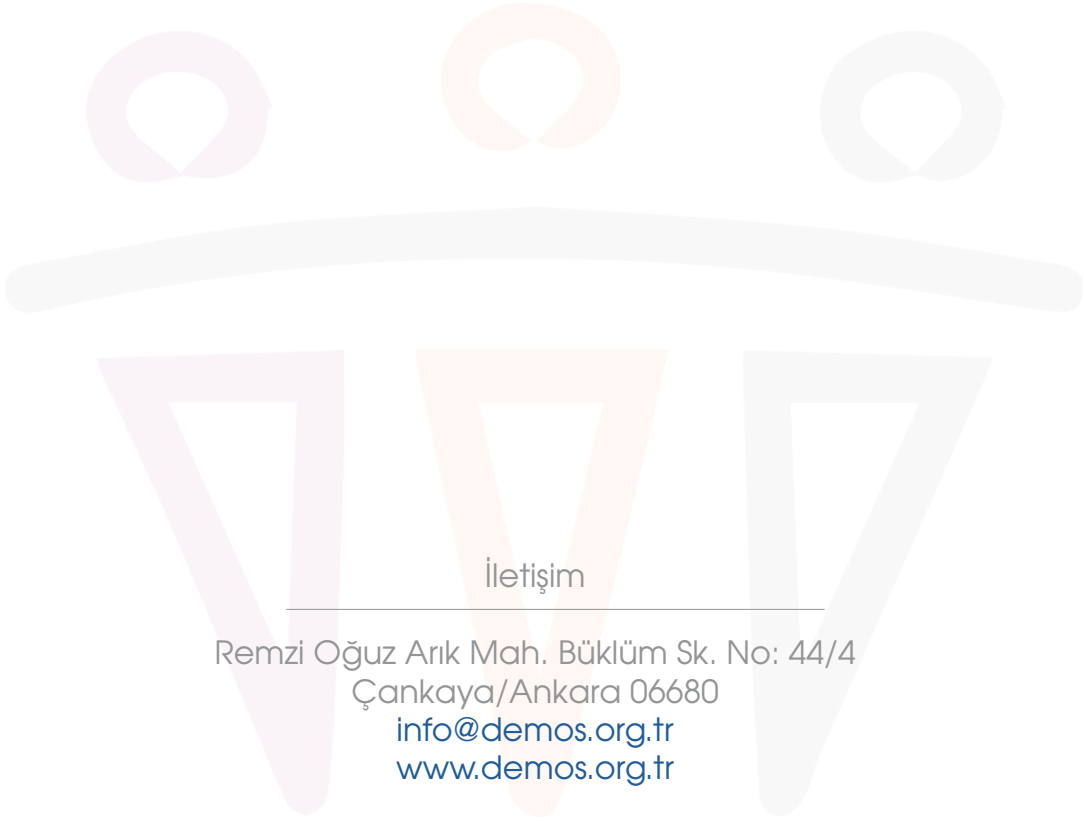

FAALİYET RAPORU 2020

DEMOKRASİ, BARIŞ VE ALTERNATİF POLİTİKALAR
ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Demokrasi, Barış ve Alternatif Politikalar Araştırma Derneği (DEMOS)

Faaliyet Raporu: 2020
Ocak 2021

İletişim

Remzi Oğuz Arık Mah. Büklüm Sk. No: 44/4
Çankaya/Ankara 06680
info@demos.org.tr
www.demos.org.tr

@demosarastirma

Tasarım&Uygulama

Volkan Muyan

hakkımızda

Demokrasi, Barış ve Alternatif Politikalar Araştırma Derneği (DEMOS), devletsiz halkların, azınlıkların, farklı kimlik gruplarının ve kolektiflerin farklılıklarını kaybetmeden birlikte yaşadığı, barış ve eşitlik ilkesi temelinde kurulmuş bir toplumu tahayyül eden ve halkların, kimliklerin bu alana dair taleplerine odaklanmayı önüne koyan bir araştırma örgütüdür. Bu doğrultuda tabandan ve özne odaklı bir toplumsal cinsiyet perspektifiyle yarı akademik bilgi üretir. 10 Nisan 2015'ten bu yana ana akım olana eleştirel bakış açımızı sunarak Türkiye'de ve dünyada çatışma ve barış, insan hakları, geçiş dönemi adaleti, hafıza ve kimlik gibi konularda, sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinden bize katılan yol arkadaşlarımızla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Daha fazla bilgi için www.demos.org.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

giriş

2020 pandeminin hayatımıza girmesiyle bir yandan zor bir yıl olurken diğer yandan DEMOS'un yeni çalışmalarını hayata geçirebildiği bir yıl oldu. Podcast'imiz DEMOS'tan Sesler, e-bültenimiz DEMOS Bülteni gibi, paydaşlarımızla iletişimimizi sürekli kılan yeni mecralara dahil olduk; sosyal medya hesaplarımızı daha etkili kullanmaya başladık. Çevrimiçi etkinliklerin -tüm zorluklarına karşın- mesafeleri ortadan kaldırmasıyla birlikte, çeşitli şehirlerden sivil toplum örgütleriyle ve temsilcileriyle irtibata geçtik ve iletişimimizi pekiştirdik. Kurumsal kapasitemizi güçlendirme yönünde önemli adımlar attık, yeni faaliyetler gerçekleştirdik ve projelere başladık. Aramıza katılan arkadaşlarımızla birlikte ekibimiz ve çalışma alanlarımız zenginleşti.

Beşinci yılımızı da kutladığımız 2020'yi karmaşık duygularla geride bırakırken, ilk yıllık faaliyet raporumuzu kaleme almaya ve DEMOS'un 2020'sini belgelemeye karar verdik. Her türlü yorum ve öneriniz için bizimle info@demos.org.tr adresinden veya sosyal medya hesaplarımız üzerinden iletişime geçebilirsiniz. Keyifli okumalar!

DEMOS'TAN Sesler

Mart 2020'de, pandemi kısıtlamaları başlamadan kısa süre önce hayata geçirdiğimiz DEMOS'tan Sesler podcasti aracılığıyla çalışma alanlarımıza dair araştırma ve analizlerimizi paylaşıyoruz. Amacımız özne odaklılık, tabandan barış ve toplumsal cinsiyet perspektifi gibi çalışmalarımızda sıklıkla kullandığımız yaklaşımları dinleyicilerimizle paylaşarak ana akım anlatılara bir alternatif sunmak ve Türkiye'deki barış çalışmalarına katkı sağlamak. Bunu gerçekleştirebilmek içinse çalışma konularımıza dair teori ve pratikteki gelişmeleri erişilebilir bir dil ile aktarmaya çalışıyoruz.

DEMOS'tan Sesler'de üç farklı formatta içerik üretiyoruz. "Odağımızdakiler" ile DEMOS araştırmacılarının çalıştıkları disiplinler ve konularda güncel çalışmaları, tartışmaları ve analizleri aktarıyor; ilgili alanlardan konuklar

ağırlıyoruz. Seriler aracılığıyla konuları derinlemesine tartışmaya fırsat buluyoruz. "Alandan Seçmeler" ile uluslararası örgütler, uluslararası/yerel sivil toplum kuruluşları ve araştırma merkezleri tarafından yayınlanan barış, demokrasi ve insan hakları konulu raporları, mümkün olduğunca rapora emek verenleri de konuk olarak ağırlayarak konuşuyoruz. Son olarak "Güncel Barış"ta ise dünyada geçmişle yüzleşme, barış, adalet gibi konulardaki güncel gelişmeleri ve bu gelişmelerin tarihi ve politik arka planlarını kısa bölümler halinde aktarıyoruz.

2020'de DEMOS'tan Sesler'in 11 yeni bölümü yayınlandı ve bunlar 2545 kez dinlendi. En çok dinlenen bölümümüz "Barış ve Toplumsal Cinsiyet" oldu. "Kadın, Barış ve Güvenlik", "Çatışmanın Hafızası" ve "Geçiş Dönemi Adaleti" başlıklı halen devam etmekte olan üç

yeni seriye başladık; “Ortadoğu’da Çatışma Dinamikleri ve Kürt Sorunu” başlıklı seriyi tamamladık. Almanya’da gerçekleşen ilk Êzidî Soykırımı yargılaması, #BlackLivesMatter ile birlikte tartışılan kolonyal heykeller ve geçmişle yüzleşme gibi uluslararası gelişmelerin yanı sıra Türkiye’de barış süreçleri ve Kürt sorunu ile daralan sivil alan gibi Türkiye’ye ilişkin konularda da bölümler yayınladık.

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği’nin katkılarıyla hazırlanan DEMOS’tan Sesleri’i [Spotify](#), [Apple Podcasts](#) ve [Google Podcasts](#) dahil olmak üzere tüm podcast platformlarından dinleyebilirsiniz.

DEMOS Bülteni

Nisan 2020’de başladığımız e-bültenimiz DEMOS Bülteni; insan hakları, barış, çatışma çözümü, toplumsal hafıza gibi alanlara dair alternatif anlatı oluşturabilme motivasyonu ile oluşturduğumuz bir yayın. Bu yayınlara, DEMOS’un çalışmalarını takip eden kişileri düzenli olarak DEMOS’un çalışmalarından haberdar etmeyi, ilgili alanlarda faaliyet yürüten diğer kurum ve örgütlerin faaliyetlerini paylaşarak önemli gördüğümüz gelişmelerin görünürlüğünü artırmayı ve aylık kapsamlı bir haber alma kaynağı oluşturmayı amaçlıyoruz. Bununla birlikte her ay bülten için özgün içerikler üretiyor ve DEMOS’un çalışma alanlarıyla ilgilenen araştırmacılar tarafından kaleme alınan blog yazıları yayınlıyoruz.

Bültenimizin içeriğini üç ana başlık üzerinden oluşturuyoruz. “DEMOS’tan Haber Var”da, DEMOS’un o ay gerçekleştirdiği faaliyetleri ve ürettiği içerikleri yayınlıyoruz. “Alandan

Seçtiklerimiz”de sivil alanda barış, insan hakları, hafıza, geçiş dönemi adaleti gibi DEMOS’un çalışma alanları ile kesişen konularda yapılan çalışmaları, yayınlanan raporları derliyor ve okuyucularımıza o aya dair ilgili alanlarda yapılan çalışmaları incelemeleri için bir izlek sunuyoruz. “Gözümüze Takılanlar”da bülteni aylık olarak çıkaran ekibimiz tarafından seçilen film, tiyatro, kitap gibi eserleri paylaşıyoruz.

Nisan 2020’den bu yana **sekiz bülteni** takipçilerimiz ile buluşturduk. Aralık 2020 itibarıyla toplam abone sayısı **253** olan bültenimizin açılma oranı en yüksek olan sayısı, **%83.7** ile 1 Eylül’e özel olarak çıkardığımız DEMOS Bülteni oldu.

Bültenlerde, insan hakları, geçiş dönemi adaleti, barış süreçleri ve tabandan barış perspektifini yansıtan blog yazılarına yer verdik. Mertcan Doğan, İnsan Hakları Okulu (İHO) Proje Koordinatörü Dr. Elçin Aktoprak ile yaptığı söyleşide [insan haklarının dününü, bugününü ve alternatif bir insan hakları akademisi olarak İHO deneyimini](#) konuştu.

Polat Yamaner “İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi’nin Barış Mekanizmalarıyla İmtihanı: Sejdic ve Finci v. Bosna Hersek Kararı Üzerine Değerlendirmeler” yazısında İHAM’ın Bosna Hersek hakkında verdiği kararı inceleyerek barış ve geçiş dönemi adaleti alanlarının dinamizmiyle birlikte gelişen eleştirel yaklaşımların insan hakları hukukundaki liberal anlayışa olan etkisini tartıştı. Kolombiya Ulusal Üniversitesi’nde (Universidad Nacional de Colombia) araştırma görevlisi olan Serhat Tutkal’ın daha önce internet sitemizde yayınlanan [Kolombiya başkanlık seçimlerinin ilk iki turunu anlatan analiz yazılarının](#) devamı niteliğindeki “[Kolombiya Barış Sürecinde Son Durum](#)” başlıklı blog yazısı, seçimler sonrası Kolombiya’da barış sürecinin geçirdiği dönüşümü inceledi. Nisan Alıcı, 1 Eylül’e özel kaleme aldığı “[Dün, bugün, yarın: Kesişimsellik ekseninde toplumsal barışı yeniden düşünmek](#)” başlıklı blog yazısında, DEMOS’un kurulduğu günden bu yana geçen beş yılda yaptığı faaliyetleri ve dönüşen toplumsal cinsiyet algısını özetledi. Atiye Eren ise barış alanında çalışma yürüten STK’lerin pandemi sürecinden nasıl etkilendiği/çalışmalarını nasıl yürüttüklerine dair “[Karantinada Barış: STK’ler Barışı Konuşuyor](#)” başlıklı iki adet söyleşi gerçekleştirdi.

Temmuz 2020 itibariyle Haklara Destek Programı desteğiyle hazırlanan DEMOS Bültenine [Mailchimp](#) üzerinden üye olabilir, bizi bültenimiz aracılığıyla takip edebilirsiniz.

Yerelden Barış

Ağustos 2020’de başladığımız uzun soluklu “Yerelden Barış” projemiz, özellikle Türkiye’de ama bir bütün olarak dünyada hakim olan ana akım barış yapma çabalarının kısıtlarını yeniden düşünme ihtiyacına dayanıyor. Halihazırda hakim olan liberal ve siyasal aktör merkezli barış yapma çabalarına Türkiye’den, en temelde Türkiye’deki Kürt sorunu için öneriler getirmeyi amaçlıyoruz. Bunu ise Anadolu ve Mezopotamya’da yaşayan etnik, dini ve/ya mezhepsel grupların barış içinde bir arada yaşamaya dayalı tarihsel tecrübelerini açığa çıkarmak ve bunu ırkçılık ve cinsiyetçilikten arındırarak öneriler geliştirmek gibi iki temel ayak üzerine inşa ediyoruz.

Projenin ilk aşamasında, yerelden barış inşa etmenin olanaklarını tartışmak için ilgili konularda çalışan ya da çalışmak isteyen tüm araştırmacılara seslendiğimiz bir çağrı metni yayınladık. Bu [çağrı metni](#) kapsamında çok sayıda değerli çalışmanın arasından **15 adet özet** seçildi ve 2021’in ilk yarısında blog yazılarının internet sitemizde paylaşılmasına karar verildi. Çağrı metnini tamamlayıcı nitelikte olan ilk blog yazısını Yasin Sunca kaleme aldı ve “[Barışı Radikalleştirmek](#)” başlıklı yazıda ana akım barış çalışmalarında verili kabul edilen olguları sorgulayarak, ırkçılık ve cinsiyetçilik karşıtı bir perspektiften toplumsal yeniden kuruluşun yerel barış pratikleriyle ilişkisini irdeledi. Projenin ikinci aşamasında ise, seçtiğimiz blog yazılarının yazarlarından değindikleri konuyu daha derinlemesine tartıştıkları birer kitap makalesi yazmalarını isteyeceğiz. Böylelikle barışı radikalleştirmenin yerelden olanaklarına odaklanan bir kolektif kitap oluşturmayı planlıyoruz.

1 Eylül Dünya Barış Günü

Hepimizin hakkı olan barışı sahiplenmek ve barış talebimizi paydaşlarımızla birlikte yüksek sesle dile getirmek amacıyla başlattığımız Twitter kampanyasında, barışa sahip çıkmak isteyen herkesi bizlerle kendi barış tahayyüllerini paylaşmaya, barışı konuşmaya ve barış talebini hep beraber yüksek sesle dile getirmeye çağırdık. 1-7 Eylül arasını Dünya Barış Günü Haftası olarak ayırıp hafta boyunca Twitter üzerinden herkesi **#BenimİçinBarış** etiketi ile yaptığımız paylaşımlara eşlik etmeye, tüm haftayı barış talebi ve coşkusuyla geçirmeye davet ettik. Aynı zamanda, hem bizlerin hem de paydaşlarımızın barış alanında yaptıkları çalışmaları, ürettikleri kaynakları görünür kılmaya çalıştık.

"Sizin için barış ne demek?" sorusuna, toplam **222.591 takipçiye** sahip **71 tekil hesap** yaptığı 108 özgün paylaşım ile yanıt verdi, bu paylaşımlarda **224 kere başka kullanıcılar** etiketlendi. Kampanyanın sonunda, **#BenimİçinBarış** etiketiyle yapılan paylaşımlarda en sık kullanılan kelimeleri ve dikkatimizi çeken ifadeleri

içeren bir kavram bulutu oluşturduk. Bizim için barışı temsil eden aşağıdaki görseli internet sitemiz ve sosyal medya hesaplarımız üzerinden de duyurduk.

Kampanya kapsamında 1 Eylül'e özel birtakım içerikler de hazırladık. Nisan Alıcı, "Dün, bugün, yarın: [Kesşimsellik ekseninde toplumsal barışı yeniden düşünmek](#)" başlıklı blog yazısında, DEMOS'un kurulduğu günden bu yana geçen beş yılda yaptığı faaliyetleri ve dönüşen toplumsal cinsiyet algısını özetledi. Atiye Eren ve Yasin Sunca, DEMOS'tan Sesler için kaydettikleri "[Kürt Sorunu, Türkiye'de Barış Süreçleri ve Sivil Toplum](#)" podcast bölümünde Kürt Sorunu'nun çözümü için girşilen barış görüşmelerini ve sivil toplumun rolünü konuştu. 1 Eylül'e özel hazırlanan [DEMOS Bülteni](#) sayısında DEMOS'un, paydaşlarının ve sivil toplumun Dünya Barış Günü kapsamındaki çalışmalarına yer verdik.

DOĞAKİM.ÖZYAŞAM
KADINLIK GÜR ESİT
SINIFSIZ HALKLAR
LGBTİ+ SÖMÜRÜ
ONUR • ADALETSÜZ
LU HAYVANLAR

YERE ATILAN BARIŞ TÜLBENTLERİNİN ANLAM BULMASI | BİRLİKTE YAŞAMA İRADESİ

SAVAŞ SEBEPLERİNİN ORTADAN KALKMASI | ÖLDÜRMEYİN DEĞİL YAŞAMANIN YOLUNU ARAMAK

ÖLÜLERİMİZLE NASIL YAŞAYACAĞIMIZI ÖĞRENMEK | CEZASIZLIĞIN ÖNLENMESİ

HAKİKATLER İLE YÜZLEŞİLDİĞİ | ONARICI ADALET | KADINLARIN ÖLDÜRÜLMEDİĞİ

DAYANIŞMAYI ÖNCELEYEN BİR TOPLUM | JI BO JIYANEKE AZAD

 demos

Geçiş Dönemi Adaleti Atölyeleri

Ekim-Kasım 2020’de, toplumsal barış üzerine çalışan **16 sivil toplum örgütü**nün katılımıyla beş haftalık “Geçiş Dönemi Adaleti Atölyeleri” düzenledik. Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği’nin desteğiyle, çevrimiçi olarak düzenlenen atölyelerde, geçiş dönemi adaleti ve toplumsal cinsiyet, geçiş dönemi adalete yerel yaklaşım, dönüştürücü adalet/onarım ve devam eden çatışmada geçiş dönemi adaleti gibi konuları ele aldık. Katılımcıların değerli katkılarıyla barış ve hakikat üzerine konuşmak hepimiz için güçlendirici bir deneyim oldu.

Katıldığımız Etkinlikler ve Söyleşiler

21 Mart 2020

Yaşama Dair Vakfı (YADA), yürüttüğü Bir Arada Yaşam: “Beraber Mümkün” projesi kapsamında Güneş Daşlı ile çokkültürlülük ve bir arada yaşamın bizler için ne ifade ettiği, farklılıkların meydana getirdiği bir arada yaşama engel olan çatışmalar ve bunların çözümüne dair izlenecek yollarda sivil toplumun rolü konularına değinen bir [söyleşi](#) gerçekleştirdi.

29 Nisan 2020

Güley Bor, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (TOHAV) ile Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) tarafından düzenlenen COVID-19 Krizinde Haklar Online Seminer Dizisi'nin “COVID-19 Krizi ve Toplumsal Cinsiyet” başlıklı oturumuna konuk oldu.

25 Eylül 2020

Dilan Elveren, Yaşama Dair Vakfı (YADA) ile Bir Arada Yaşam: “Beraber Mümkün” projesinin kapanış etkinliğine konuk olarak bir arada yaşamın DEMOS için ne ifade ettiğini, bir arada yaşamın önündeki engelleri ve bu engelleri aşmak için ne tür stratejiler gerçekleştirilebileceğini anlatan bir sunum yaptı.

Destekçilerimiz

Kurumsal Destek

Haklara Destek İnsan Hakları için Kurumsal Destek Programı

This project is funded by
the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

HAKLARA DESTEK

İnsan Hakları Örgütlerini
Destekleme Programı

Haklara Destek Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile Demokrasi, Barış ve Alternatif Politikalar Araştırma Derneği'ne (DEMOS) 2020 Temmuz-2021 Haziran döneminde kurumsal destek sağlanmaktadır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla DEMOS'a aittir ve Avrupa Birliği'nin ve/veya Haklara Destek Programı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Proje Desteği

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği